

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o organizácii a obsahu výmeny informácií z registra trestov medzi členskými štátmi (KOM (2005) 690, konečné znenie)

(2006/C 313/12)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 286,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a o voľnom pohybe týchto údajov,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov, a najmä na jeho článok 41,

so zreteľom na žiadosť o stanovisko v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia (ES) č. 45/2001, ktorá bola zaslaná európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov (EDPS) 19. januára 2006,

PRIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVODNÉ POZNÁMKY

1. Komisia v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia č. 45/2001/E zaslala EDPS návrh rámcového rozhodnutia Rady o organizácii a obsahu výmeny informácií z registra trestov medzi členskými štátmi na konzultáciu S. Podľa EDPS by sa toto stanovisko malo spomenúť v preambule rámcového rozhodnutia.

2. Uvedené rámcové rozhodnutie zruší rozhodnutie Rady 2005/876/SVV z 21. novembra 2005 o výmene informácií z registra trestov⁽¹⁾, ktoré je časovo obmedzené a ktoré bolo motivované naliehavosťou. EDPS predložil stanovisko k návrhu rozhodnutia Rady⁽²⁾ 13. januára 2005. Stanovisko sa zaberalo niektorými otázkami, ktoré sú dôležité pre výmenu informácií z registra trestov, ako je nevyhnutnosť a primeranosť navrhovaného nástroja. EDPS sa kriticky vyjadril k rozsahu pôsobnosti právneho nástroja (jeho uplatňovanie sa neobmedzuje na niektoré závažné trestné činy) a k zárukám pre subjekt údajov, ako stanovuje návrh.

3. Toto stanovisko sa bude zaoberať aj uvedenými prvkami. Toto stanovisko tiež zohľadní skutočnosť, že súčasný návrh je oveľa viac prepracovaný a predpokladá vytvorenie trvalého systému výmeny informácií v oblasti, v ktorej sa právne predpisy členských štátov o registroch trestov výrazne odlišujú.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 322, 9.12.2005, s. 33.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 58, 8.3.2005, s. 3.

4. Toto stanovisko sa bude predovšetkým zaoberať súvislosťami návrhu. V Európskej únii bez vnútorných hraníc si účinný boj proti trestnej činnosti vyžaduje minimálne intenzívnu spoluprácu medzi orgánmi členských štátov. Existujú však značné prekážky tejto spolupráce čiastočne kvôli tomu, že boj proti trestnej činnosti je hlavne v právomoci členských štátov.

5. Po druhé EDPS zohľadní fakt, že rámec na výmenu informácií sa môže vytvoriť podľa niekoľkých modelov s rôznymi vplyvmi na ochranu údajov. Toto stanovisko sa bude zaoberať základnými prvkami návrhu vo všeobecnom odseku, ako aj v jednotlivých článkoch a v rámci toho preskúma okrem iného tieto otázky:

- Výber politiky, z ktorej vychádza návrh. Návrh sa týka registra trestov štátnych príslušníkov členských štátov a neustanovuje centralizované databázy na európskej úrovni, ani neumožňuje priamy prístup orgánov jedného členského štátu k databázam v iných členských štátoch alebo spoluprácu v rámci Eurojustu.
- Záruky ochrany údajov. Článok 9 návrhu ustanovuje podmienky používania osobných údajov a rieši obmedzenia, pokiaľ ide o účel a ďalšie použitie. Návrh nerieši vzťah k všeobecným pravidlám ochrany osobných údajov v treťom pilieri, ako sa predpokladá v návrhu rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach.
- Rozdelenie zodpovednosti, keďže môžu zapojiť najmenej tri členské štáty, čím sa stanovisko tiež bude zaoberať. Musí byť jasné, ktorý členský štát je okrem iného zodpovedný za vkladanie údajov do registra trestov, aktualizáciu týchto údajov, spracovanie týchto údajov a ich ďalšie použitie. Je to o to dôležitejšie, lebo právny rámec v tejto oblasti nie je v členských štátoch zosúladený, ako je to zdôraznené v časti II. V tejto súvislosti musí byť jasné, ako sa zabezpečí primeraný dozor nad ochranou osobných údajov.

II. SÚVISLOSTI

6. Vyhlásenie Európskej rady o boji proti terorizmu z 25. a 26. marca 2004 uvádza vytvorenie európskeho registra záznamov o odsúdeniach a zákazoch činností ako jedno z legislatívnych opatrení ďalšieho rozvoja legislatívneho rámca so zreteľom na boj proti terorizmu.

7. Zdá sa, že v Haagskom programe sa zmenil cieľ ako aj úroveň ambície. Pokiaľ ide o cieľ, Haagsky program spája návrh s informáciami z vnútroštátnych registrov o odsúdeniach a zákazoch činností predovšetkým pri sexuálnych deliktach. Pokiaľ ide o ambíciu, oznámil sa návrh o posilnení výmeny informácií z vnútroštátnych registrov trestov (v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach pod položkou vzájomného uznávania).

8. Návrh je jedným z mnohých právnych nástrojov, ktorých cieľom je zlepšiť výmenu informácií medzi orgánmi členských štátov činnými v trestnom konaní. Ako ustanovuje Zmluva o EÚ (najmä jej články 29 – 31), nástroje užšej spolupráce medzi členskými krajinami zohrávajú v treťom pilieri kľúčovú úlohu. Tretí pilier tým poskytuje predovšetkým rámec na vzájomnú dôveru a vzájomné uznávanie a v oveľa obmedzenejšom rozsahu zosúladienie vnútroštátnych právnych predpisov. Návrh sa preto týka cieľov uvedených v hlave VI Zmluvy o EÚ. Keďže dôležité právomoci zostávajú v rukách členských štátov, účinnosť nového právneho nástroja si v súvislosti s rôznymi úrovňami právomocí vyžaduje osobitnú pozornosť.

9. Návrh sa preto musí posúdiť vzhľadom na existujúci právny rámec na výmenu informácií z registra trestov. Hlavným právnym nástrojom je Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach z roku 1959. Cieľom návrhu nie je zásadná zmena systému výmeny, aký sa zaviedol uvedeným dohovorom. Naopak, cieľom je zefektívniť existujúci systém okrem iného zavedením rámca pre počítačový systém výmeny informácií o odsúdeniach.

10. Prekážky skutočne účinnej výmeny informácií z registrov trestov medzi členskými štátmi však vyplývajú z rozdielov v jazykoch a technickom a právnom rámci členských štátov. Existujú jasné nedostatky harmonizácie vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa registrov trestov. Rozdiely vo vnútroštátnych právnych predpisoch existujú, keď ide o odsúdenia, ktoré sa musia zaznamenať do registra trestov, lehoty, v akých sa tieto odsúdenia v registri uchováávajú, a informácie z registra trestov, ktoré sa poskytnú tretím stranám, ako aj účely, na ktoré sa tieto informácie môžu poskytnúť. V tejto súvislosti sa môže uviesť odkaz na zistenia EDPS v jeho stanovisku k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií na základe zásady dostupnosti ⁽³⁾. S cieľom zabezpečiť, aby bolo možné informácie účinne vyhľadať a aby sprístupniť (pozri tiež body 50 – 54 tohto stanoviska), sú potrebné dodatočné opatrenia.

Všeobecný rámec na ochranu osobných údajov

11. Návrh komplexne nerieši ochranu osobných údajov. Ochranou údajov sa konkrétne zaoberá len niekoľko ustanovení. Je to úplne pochopiteľné, pretože odôvodnenie 10 návrhu výslovne odkazuje na (návrh) rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach. V skutočnosti by sa toto rámcové rozhodnutie uplatňovalo *lex generalis* na operácie spracovávania uskutočnené v rámci výmeny informácií z registra trestov, kým konkrétnejšie ustanovenia o ochrane údajov uvedené v súčasnom návrhu by sa považovali za *lex specialis*. Napríklad pravidlá pre prístup sú priaznivejšie pre subjekt údajov (pozri ďalej pripomienky k článku 9 v tomto stanovisku).

12. EDPS potvrdzuje tento prístup, ktorý už zdôraznil v predchádzajúcich stanoviskách ⁽⁴⁾. Napriek tomu o návrhu rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov stále rokuje Európsky parlament a Rada a ani základné otázky, ako je oblasť pôsobnosti a záruky pri odovzdávaní tretím krajinám nie sú zďaleka vyriešené. Táto situácia má významné dôsledky na hodnotenie súčasného návrhu.

13. Predovšetkým to znamená, že súčasný návrh nemôže sám o sebe zabezpečiť dostatočnú ochranu osobných údajov v rámci výmeny informácií z registra trestov. EDPS preto zdôrazňuje, súčasné rámcové rozhodnutie Rady by nemalo nadobudnúť účinnosť pred nadobudnutím účinnosti rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov. Túto postupnosť by malo zabezpečiť osobitné ustanovenie v jednom z posledných článkov súčasného návrhu.

14. Okrem toho je mimoriadne ťažké hodnotiť záruky ochrany údajov, ktoré ustanovuje súčasný návrh bez toho, aby existoval jasný a ustálený obraz o všeobecných pravidlách ochrany údajov v treťom pilieri. Tento návrh tiež napríklad stanovuje odovzdávanie osobných údajov tretím krajinám, ale keďže sa predpokladá, že rámcové rozhodnutie Rady o ochrane osobných údajov ustanoví všeobecné pravidlá, tento návrh ustanovuje len niektoré konkrétnejšie, hoci čiastočné, záruky (pozri ďalej pripomienky k článku 7). Významné zmeny rozsahu pôsobnosti a podstaty rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov ako výsledok rokovaní v Rade vo všeobecnosti priamo ovplyvnia záruky ochrany údajov v oblasti výmeny informácií z registra trestov. EDPS odporúča, aby Rada dôkladne prepojila rokovania o tomto návrhu s rokovaniami o rámcovom rozhodnutí Rady o ochrane osobných údajov.

III. HLAVNÉ PRVKY NÁVRHU

15. Návrh v prvom rade nerieši odsúdenia štátnych príslušníkov tretích krajín v členských štátoch. Navrhovaný systém nemôže byť zo zrejmých dôvodov v týchto prípadoch funkčný, pretože tretie krajiny nepodliehajú právnym predpisom Európskej únie.

⁽³⁾ Stanovisko z 28. februára 2006 (Ú. v. EÚ C 116, s. 8), konkrétnejšie časť III.

⁽⁴⁾ Najmä stanovisko z 19. decembra 2005 k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (Ú. v. EÚ [2006], C 47, s. 27) a stanovisko z 20. januára 2006 k návrhu rozhodnutia Rady o prístupe orgánov členských štátov zodpovedných za vnútornú bezpečnosť a Europolu do vízového informačného systému (VIS) na účely predchádzania, odhaľovania a vyšetrovania trestných činov terorizmu a iných závažných trestných činov (Ú. v. ES C 97, s. 6.).

16. EDPS sa domnieva, že existujúce právne nástroje v určitej miere zabezpečujú výmenu informácií o odsúdeniach štátnych príslušníkov tretích krajín. Najmä povinnosť vložiť niektoré údaje o týchto osobách do Schengenského informačného systému ⁽⁵⁾ zabezpečuje, aby boli informácie o niektorých odsúdeniach prístupné na celom území Európskej únie. Informačný systém vytvorený podľa článku 7 dohovoru o Europole tiež predpokladá výmenu údajov okrem iného o odsúdených osobách. Účely zhromažďovania osobných údajov na základe existujúcich nástrojov nie sú však také isté, ako je účel vkladania údajov do registra trestov. Použitie údajov zhromaždených na základe týchto existujúcich nástrojov v rámci konaní v trestných veciach by tak vždy nebolo v súlade so zásadou obmedzenia účelu.

17. Existujúce právne nástroje okrem toho nezabezpečujú, aby sa mohli vymieňať informácie zo všetkých registrov trestov, najmä informácie o osobách, ktoré nepatria do vymedzení článkov 95 a 96 dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda. Nakoniec právna situácia týchto štátnych príslušníkov nie je vyjasnená. Napríklad podľa článku 14 ods. 4 sa rozhodnutia z 21. novembra 2005 ⁽⁶⁾, ktoré sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, zruší.

18. Pre štátnych príslušníkov tretích krajín možno bude potrebný alternatívny systém. Podľa dôvodovej správy členské štáty podporili vytvorenie zoznamu odsúdených osôb, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín. Komisia ohlásila návrh o výmene informácií o odsúdeniach týchto štátnych príslušníkov na štvrtý štvrťrok roku 2006. EDPS posúdi tento návrh po jeho prijatí.

19. Návrh v druhom rade nezahŕňa vytvorenie európskeho registra trestov, ani žiadnej inej dôležitej databázy na európskej úrovni. Pokiaľ ide o databázy, hlavné dôsledky návrhu sú tie, že existujúce vnútroštátne registre trestov sa musia centralizovať, že informácie o štátnych príslušníkoch odsúdených v iných členských štátoch sa musia doplniť a že sa musia vybudovať a rozvíjať technické systémy uľahčujúce výmenu informácií medzi členskými štátmi. EDPS víta skutočnosť, že návrh nepodporuje neobmedzené prepájanie databáz, a teda vznik siete databáz, ktorá by sa dala len ťažko kontrolovať ⁽⁷⁾.

20. EDPS v treťom rade zdôrazňuje, že návrh zrejme stanovuje vo všeobecnosti primeraný a *a priori* účinný systém výmeny informácií a zdôrazňuje najmä tieto dôležité prvky návrhu.

21. Podľa článku 4 ods. 2 návrhu členský štát, ktorý vynáša rozhodnutie o odsúdení voči štátnemu príslušníkovi iného členského štátu a zapisuje toto odsúdenie do registra trestov, informuje o tom ostatné členské štáty. Článok 5 ustanovuje, že členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, uchováva tieto informácie, aby ich mohol postúpiť na požiadanie (tretieho) členského štátu na účely trestného konania alebo za prísnych podmienok na iné účely. Ak je takáto požiadavka vznesená, členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, poskytne niektoré informácie (články 6 a 7).

22. Návrh obsahuje dodatočné ustanovenia, ktoré by mali umožniť, aby bol tento systém funkčný, z ktorých je najdôležitejšia je povinnosť určiť ústredný orgán (alebo na určité účely viac ústredných orgánov) zodpovedný za odovzdávanie a uchovávanie informácií. V tejto súvislosti EDPS tiež odkazuje na články 10 a 11. Článok 10 ustanovuje komplexný jazykový režim a článok 11 ustanovuje štandardný spôsob výmeny informácií, ktorý po prechodnom období povedie k povinnosti používať štandardný formát a k elektronickému odovzdávaniu údajov. EDPS víta tieto dôležité ustanovenia. Právny nástroj podporujúci výmenu informácií musí obsahovať dodatočné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa informácie mohli účinne vyhľadať a sprístupniť.

⁽⁵⁾ Pozri najmä články 95 a 96 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 medzi vládami štátov Hospodárskej únie Beneluxu, Spolkovej republiky Nemecko a Francúzskej republiky o postupnom rušení kontrol na spoločných hraniciach, Ú. v. ES L 239, s. 19.

⁽⁶⁾ Pozri bod 2 tohto stanoviska.

⁽⁷⁾ Pozri aj stanovisko EDPS k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií na základe zásady dostupnosti, ktoré je uvedené v poznámke pod čiarou č. 3.

23. EDPS ďalej zdôrazňuje, že takýto právny nástroj potrebuje jasné vymedzenia zodpovedností rôznych zúčastnených strán, aby sa vymedzili právomoci na národnej a európskej úrovni. Nesmie zaviesť nadmerný nástroj na vynucovanie práva, ale mal by sa usilovať o udržanie rovnováhy medzi existujúcimi rôznymi záujmami, napríklad medzi záujmom subjektu údajov a verejnou bezpečnosťou. Možnosti sprístupnenia údajov sa musia obmedziť na prísne vymedzené účely. Právny nástroj inak nezodpovedá svojmu cieľu, a preto nie je v súlade so zásadou proporcionality. Bez ohľadu na pripomienky v bodoch 37 – 40, návrh vo všeobecnosti spĺňa tieto podmienky.

IV. JEDNOTLIVÉ ČLÁNKY

Článok 2: Vymedzenie pojmov

24. Návrh sa nevymedzuje na odsúdenia za závažné trestné činy. Uplatňuje sa na všetky odsúdenia, ktoré sa zaznamenávajú do vnútroštátneho registra trestov v súlade s právnymi predpismi odsudzujúceho členského štátu. Návrh sa rozširuje o záverečné rozhodnutia správnych orgánov.

25. Tento široký rozsah je spôsobený výraznými rozdielmi v právnych predpisoch členských štátov týkajúcich sa odsúdení, ktoré sa zaznamenávajú do vnútroštátnych registrov trestov. Úlohou EDPS nie je kritizovať tieto právomoci členských štátov, pokiaľ ide o to, aké odsúdenia zaznamenajú do registrov trestov vrátane rozhodnutí správnych orgánov, pokiaľ sa proti nim možno odvolať na trestnom súde. EDPS však pripomína svoje stanovisko z 13. januára 2005 (pozri bod 2 tohto stanoviska), v ktorom obmedzil výmenu informácií na odsúdenia za niektoré závažné trestné činy. V súčasnosti EDPS vyjadruje ľútosť nad tým, že zákonodarcovia Spoločenstva neodôvodňujú v dôvodovej správe ani v inom úradnom dokumente, prečo sa tento návrh na výmenu informácií nemôže obmedzovať na závažnejšie trestné činy. Takéto vysvetlenie by malo vyjasniť, prečo je tento široký rozsah potrebný v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a nepresahuje obmedzenia stanovené zásadou proporcionality.

Článok 3: Ústredný orgán

26. V tejto perspektíve je dôležité určenie ústredného orgánu. Hoci to zahŕňa ústrednú databázu odsúdených osôb v každom členskom štáte, tiež zabezpečuje jasnú zodpovednosť špecializovaného orgánu za spracovávanie (informácií z) registra trestov a tým sa stáva nepravdepodobné, že informácie o odsúdení niektorých osôb sa budú požadovať od nesprávnych orgánov, čo by mohlo zase viesť k nepotrebnému toku osobných údajov. Samozrejme prvoradou podmienkou je, aby sa jasne vymedzili úlohy ústredného orgánu⁽⁸⁾. Zdá sa, že návrh vo všeobecnosti tento bod spĺňa. Tiež otvára možnosť účinnej a relatívne jednoduchšej kontroly spracovania vnútroštátnymi úradmi pre ochranu údajov. Podľa názoru EDPS táto kontrola nebude podstatne ovplyvnená v prípade, ak členský štát využije možnosť uvedenú v článku 3 určiť viac ako jeden orgán v členskom štáte.

27. EDPS v reakcii na článok 3 ods. 2 navrhuje uverejnenie zoznamu určených orgánov v úradnom vestníku. Toto by malo zvýšiť transparentnosť systému.

28. ESDP sa ďalej pýta, prečo by generálny sekretariát Rady mal informovať Eurojust o určení orgánov. EDPS vyjadruje pochybnosti o zmysle tohto oznámenia najmä preto, lebo Eurojust nezohráva žiadnu úlohu v systéme, ako je uvedené v tomto návrhu.

Články 4 a 5: Povinnosti odsudzujúceho členského štátu a členského štátu, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom

29. Článok 4 ustanovuje povinnosti odsudzujúceho členského štátu informovať členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, o všetkých odsúdeniach. Ústredný orgán členského štátu, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, uchováva tieto informácie v súlade s povinnosťami ustanovenými v článku 5.

⁽⁸⁾ V tejto súvislosti pozri stanovisko z 15. mája 2006 k návrhu nariadenia Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (KOM(2005) 649, konečné znenie)

30. Zdá sa, že pokiaľ ide o lehotu uchovávanía záznamov v registri trestov, návrh uplatňuje kritérium „odsudzujúceho štátu“. Odovzdávanie informácií o odsúdeniach bude skutočne obsahovať lehotu, v ktorej má odsúdenie zostať zaznamenané v registri trestov odsudzujúceho členského štátu v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi tohto štátu. Oznámiť sa musia taktiež všetky ďalšie opatrenia, ktoré majú vplyv na dĺžku lehoty, v ktorej sa majú informácie uchovávať. Prijímajúci členský štát by následne mal vhodným spôsobom údaje vymazať. Zdá sa, že tento mechanizmus sa uplatňuje aj v prípade, že právne predpisy členského štátu povoľujú iba kratšiu lehotu uchovávanía. Rovnaký mechanizmus je ustanovený v súvislosti so zmenou alebo výmazom informácií obsiahnutých v registri trestov: odsudzujúci členský štát bude informovať o zmenách a členský štát, ktorého je odsúdená osoba štátnym príslušníkom, bude musieť príslušným spôsobom aktualizovať svoje registre.

31. Inými slovami, „odsudzujúci štát“ je možné považovať za vlastníka údajov. Členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, uchováva údaje v mene tohto členského štátu. EDPS odporúča vyjasniť v znení alebo v odôvodneniach návrhu pojem „vlastníctva“, ktorý povedie aj k jasnému rozdeleniu zodpovednosti..

32. EDPS víta mechanizmus ako taký, nakoľko je tento zárukou presnosti tým, že zabezpečuje, že osobné údaje sú bezodkladne aktualizované a nepoužívajú sa, ak sú zastaralé (pozri tiež článok 5 ods. 3 návrhu). Presnosť registra trestov je ešte dôležitejšia v prípadoch, keď informácie sú predmetom viacerých odovzdaní a prekladov.

33. S cieľom zabezpečiť presnosť aj v ďalších poskytnutiach podľa článku 7, EDPS odporúča ustanoviť povinnosť pre ústredný orgán členského štátu, ktorého je odsúdená osoba štátnym príslušníkom, oznamovať aktualizácie/zrušenia ústredným orgánom tých ostatných členských štátov alebo tretích krajín, ktoré požiadali o informácie pred tým, než sa aktualizovali alebo zrušili. Ústredné orgány ostatných členských štátov by okrem toho mali byť povinné aktualizovať/vymazať informácie a malo by sa zabezpečiť, aby nemohli používať zastaralé informácie. Tieto povinnosti by taktiež mali umožniť lepší dozor nad podmienkami používania osobných údajov (pozri poznámky k článku 9).

34. Napokon článok 4 ods. 2 upravuje osobitné postavenie štátnych príslušníkov viacerých členských štátov. V týchto prípadoch sa informácie o odsúdení poskytnú každému z týchto členských štátov. Potreba tohto mnohonásobného odovzdania je zrejmá. Význam mechanizmov zabezpečujúcich presnosť vo všetkých databázach je v týchto prípadoch o to viac samozrejmy.

Články 6 a 7: Žiadosti o informácie o odsúdeniach, odpovede na tieto žiadosti a odovzdávanie tretím krajinám

35. Je potrebné taktiež jasné rozdelenie a vymedzenie zodpovednosti v súvislosti so zapojením tretieho žiadajúceho členského štátu. Tieto žiadosti upravujú články 6 a 7.

36. Článok 7 stanovuje, v ktorých prípadoch sa informácie o odsúdeniach majú alebo môžu zaslať ústrednému orgánu žiadajúceho členského štátu. Stanovuje taktiež, ktoré informácie sa poskytnú. Okrem toho stanovuje možnosť poskytnúť informácie o odsúdeniach tretím krajinám. Všetky tieto aspekty by sa mali dôkladne posúdiť.

37. Je potrebné poznamenať, že povinnosť poskytovať údaje je ustanovená len v prípade, keď žiadosť o informácie z register trestov je podaná na účely trestného konania v súlade so zoznamom údajov stanoveným v článku 7 ods. 1. Ak sa však informácie z registra trestov žiadajú na iné účely, členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, odpovedá v súlade so svojim vnútroštátnym právom. Členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, okrem toho overí, či by sa tieto informácie mohli žiadajúcemu členskému štátu poskytnúť v súlade s právom odsudzujúceho členského štátu (článok 7 ods. 2).

38. Tento systém je z tohto dôvodu značne zložitý, keďže každá žiadosť na iné účely ako účely trestného konania nakoniec podlieha trom rôznym parametrom zákonnosti: právu žiadajúceho členského štátu, právu členského štátu, ktorého je odsúdená osoba štátnym príslušníkom, a právu odsudzujúceho členského štátu. Túto hádanku, ktorá môže okrem toho zahŕňať nielen trestné právo procesné, ale taktiež platné vnútroštátne pravidlá ochrany údajov, bude musieť vyriešiť ústredný orgán členského štátu, ktorého je odsúdená osoba štátnym príslušníkom, v časovej lehote (10 dní) stanovenej v článku 8.

39. EDPS si nie je istý, či je tento systém najpraktickejší a najefektívnejší. EDPS súhlasí, že odovzdávanie informácií by sa malo v týchto prípadoch obmedziť, ako to zdôrazňuje odôvodnenie 11 návrhu. Toto obmedzenie by sa však možno dalo lepšie dosiahnuť prostredníctvom presnejšieho obmedzenia účelov, na ktoré sa môžu informácie z registra trestov poskytovať, a obmedzenia osôb, ktoré môžu požiadať o takéto informácie, okrem subjektu údajov. Podľa názoru EDPS by iné osoby ako subjekt údajov mali mať právo zákonne žiadať o tieto informácie iba vo výnimočných prípadoch.

40. EDPS preto odporúča zjednodušenie tohto mechanizmu a stanovenie obmedzenej a presnejšej definície účelov, iných ako trestné konanie, na ktoré sa môžu žiadať informácie, ako aj obmedzenie skupiny osôb, ktoré môžu žiadať o tieto informácie.

41. Článok 6 ods. 2 upravuje osobitnú otázku. Ustanovuje možnosť zainteresovanej strany žiadať ústredný orgán členského štátu o informácie z jej registra trestov za predpokladu, že zainteresovaná strana má alebo mala pobyt na území žiadajúceho alebo dožiadaného členského štátu, alebo je alebo bola štátnym príslušníkom žiadajúceho alebo dožiadaného členského štátu. Toto ustanovenie je potrebné chápať v spojení so všeobecnejším právom subjektu údajov mať prístup k osobným údajom, ktoré sa ho týkajú, ako aj vzhľadom na návrh rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach.

42. EDPS víta toto ustanovenie, pokiaľ návrh umožňuje subjektu údajov vykonávať jeho právo nielen priamo obrátením sa na ústredný orgán, ktorý kontroluje údaje, ale taktiež nepriamo prostredníctvom ústredného orgánu členského štátu, v ktorom má zainteresovaná strana pobyt. Priaznivejšie ustanovenia obsiahnuté v tomto *lex specialis* však nesmú žiadnym spôsobom obmedzovať základné práva subjektu údajov, ani zneistiť subjekt údajov v súvislosti s jeho právami. Pokiaľ ide o tento bod, EDPS navrhuje, aby sa znenie upravilo tak, že ústredný orgán miesta pobytu „predloží“, nie „môže predložiť“ žiadosť ústrednému orgánu iného členského štátu.

43. EDPS nakoniec zdôrazňuje, že článok 7 ods. 3 upravuje informácie poskytnuté tretími krajinami a odovzdávanie informácií tretím krajinám. Ustanovenie obsahuje osobitné záruky, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby výmena s tretími krajinami nemohla narušiť záruky pre výmenu na území samotnej Európskej únie. Ustanovenie je samo o sebe postačujúce.

44. Toto ustanovenie by sa však malo prehodnotiť v spojení s odôvodnením 15 návrhu rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach. Článok 15 uvedeného návrhu predstavuje jeden z hlavných bodov diskusie v Rade a nie je isté, že tento článok sa zachová v konečnej verzii rámcového rozhodnutia Rady. EDPS zdôrazňuje, že ak sa na základe rokovaní o rámcovom rozhodnutí Rady o ochrane osobných údajov vylúčia pravidlá odovzdávania osobných údajov tretím krajinám z jeho oblasti pôsobnosti, mali by sa v súčasnom návrhu stanoviť podrobnejšie pravidlá odovzdávania osobných údajov tretím krajinám, aby sa dosiahol súlad so základnými zásadami ochrany údajov, ako aj s dodatkovým protokolom k dohovoru Rady Európy č. 108 týkajúcim sa dozorných orgánov a cezhraničných tokov údajov..

Článok 9: Podmienky používania osobných údajov

45. Výmena informácií z registra trestov bude spadať do rozsahu pôsobnosti rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, akonáhle sa toto prijme⁽⁹⁾. To isté platí pre samotné registre trestov za predpokladu, že oblasť pôsobnosti uvedeného rámcového rozhodnutia Rady nebude obmedzená na osobné údaje, ktoré boli predmetom výmeny medzi členskými štátmi. Spracúvanie osobných údajov budú v súlade s rámcovým rozhodnutím Rady kontrolovať vnútroštátne orgány na ochranu údajov.

⁽⁹⁾ Pozri stanovisko EDPS citované v poznámke pod čiarou č. 4.

46. Články súčasného návrhu neodkazujú na rámcové rozhodnutie Rady. Nakoľko sa rámcové rozhodnutie Rady uplatňuje automaticky, takýto odkaz nie je potrebný. Článok 9 stanovuje podmienky používania osobných údajov. Je potrebné ho chápať ako *lex specialis* vo vzťahu k všeobecným zárukám ochrany údajov. Článok 9 upresňuje účely, na ktoré sa môžu údaje používať. Článok 9 ods. 1 stanovuje jasné základné pravidlo. Údaje vyžiadané na účely trestného konania je možné použiť len na účely konkrétneho konania, na ktoré boli vyžiadané. Článok 9 ods. 2 obsahuje podobné pravidlo pre údaje vyžiadané v inej súvislosti ako na účely trestného konania. Je však potrebné toto ustanovenie vyjasniť, keďže z neho vyplýva, že údaje je možné žiadať iba na účely iného súdneho (alebo kvázi- súdneho) konania, zatiaľ čo v článku 7 sa takéto obmedzenie neuvádza. Je potrebné vyjasniť, aké iné účely sú povolené podľa článkov 7 a 9 (pozri tiež poznámky k článku 7).

47. Článok 9 ods. 3 otvára možnosť používania údajov zo strany žiadajúceho členského štátu s cieľom predísť bezprostrednému a vážnemu ohrozeniu verejnej bezpečnosti. EDPS súhlasí s tým, že v týchto výnimočných situáciách by sa používanie týchto údajov malo povoliť. Malo by sa však zaistiť, aby orgány na ochranu údajov mohli kontrolovať takéto výnimočné použitie. EDPS z tohto dôvodu odporúča doplniť do návrhu ustanovenie v tomto zmysle, napríklad povinnosť oznámiť takéto použitie vnútroštátnemu orgánu na ochranu údajov.

48. Čo sa týka dozoru: informácie uchováva ústredný orgán členského štátu, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom. Dozor vykonáva orgán na ochranu údajov tohoto členského štátu v súlade s rámcovým rozhodnutím o ochrane údajov v treťom pilieri, akonáhle sa toto rámcové rozhodnutie prijme a nadobudne účinnosť. Ústredný orgán tohto členského štátu však nemožno považovať za zodpovedného za kvalitu údajov, nakoľko táto úplne závisí od informácií poskytnutých odsudzujúcim členským štátom. Je zrejmé, že toto má vplyv na efektivitu dozoru.

49. Návrh by podľa EDPS nemal upravovať iba spoluprácu medzi ústrednými orgánmi, ale aj spoluprácu medzi orgánmi členských štátov na ochranu údajov. EDPS odporúča doplniť do článku 9 ustanovenie, ktoré by podporovalo aktívnu spoluprácu orgánov na ochranu údajov ⁽¹⁰⁾ s cieľom umožniť efektívny dozor nad aspektmi ochrany údajov, najmä kvalitou údajov.

Články 10 a 11: Jazyky a formáty

50. EDPS víta tieto dodatočné ustanovenia, keďže efektívnosť systému výmeny informácií medzi členskými štátmi taktiež slúži záujmom ochrany údajov.

51. Pre efektívnosť systému je kľúčový vhodný jazykový režim. Hoci si je EDPS plne vedomý zásady rovnosti jazykov a citlivosti osobitných jazykových režimov v rámci európskej spolupráce, jazykový režim uvedený v článku 10 návrhu má podľa neho svoje nedostatky. Základným pravidlom formulovaným v článku 10 je, že informácie sa budú vymieňať v úradnom jazyku dožiadaného členského štátu. Toto má svoje opodstatnenie, pretože právne texty a právne kvalifikácie nie sú po preklade vždy jednoznačné. Dodržiavanie tohto základného pravidla v Európskej únii s jej súčasnými 25 členskými štátmi by však spôsobilo nefunkčnosť systému.

52. Členský štát môže podľa tretieho odseku článku 10 uviesť, že akceptuje iné jazyky. Je zrejmé, že cieľom tohto odseku je podporiť výmenu v jednom alebo viacerých jazykoch, ktorých znalosť je v rámci Európskej únie rozšírenejšia. Tento odsek by však podľa EDPS mal byť preformulovaný tak, aby skutočne zabezpečil fungujúci jazykový režim, napríklad uložením povinnosti členskému štátu akceptovať informácie v jazyku, ktorého znalosť je v rámci Európskej únie všeobecne rozšírená. Toto je, ako už bolo uvedené, podmienkou fungovania systému.

53. Používanie štandardizovaného formátu môže okrem toho prispieť ku kvalite údajov. Používaním tohto formátu je možné zabrániť nejednoznačnosti obsahu informácií z trestného registra, čo povedie k vyššej kvalite údajov. Jednoznačnosť obsahu môže taktiež odstrániť riziko, že orgány členských štátov budú požadovať viac informácií ako v skutočnosti potrebujú.

⁽¹⁰⁾ Vzorom takéhoto ustanovenia by mohli byť podobné ustanovenia v návrhoch o SIS II, hoci bez úlohy EDPS.

54. EDPS preto ľutuje, že povinné používanie formátu je možné odložiť o značne dlhé prechodné obdobie. Za prvé, formát (atď.) by sa mal stanoviť komitologickým postupom, a to bez akéhokoľvek termínu na prijatie rozhodnutia o tejto otázke. Za druhé, členské štáty sú povinné používať formát až po troch rokoch od jeho prijatia (článok 11 ods. 6). EDPS odporúča:

- začleniť prijatie formátu do samotného rámcového rozhodnutia,
- ustanoviť technické špecifikácie komitologickým postupom v rámci stanovenej lehoty,
- zrušiť prechodné obdobie na vykonávanie spoločného formátu členskými štátmi, alebo ak by to nebolo technicky realizovateľné, znížiť lehotu na jeden rok.

V. ZÁVERY

55. EDPS víta politické východiská, na ktorých je založený návrh. Návrh vo všeobecnosti zohľadňuje prekážky skutočne účinnej výmeny informácií z registrov trestov medzi členskými štátmi, ktoré vyplývajú z jazykových rozdielov a rozdielneho technického a právneho rámca členských štátov, a to najmä prostredníctvom:

- vymedzenia/definície? odsudzujúceho členského štátu ako „vlastníka“ údajov, ktorý je zodpovedný za ich kvalitu,
- zabezpečením určenia ústredného orgánu v každom členskom štáte,
- stanovením dodatočných opatrení, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby bolo možné informácie účinne vyhľadať a sprístupniť.

56. EDPS poznamenáva, že o návrhu rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov stále rokuje Európsky parlament a Rada a že vyriešené zďaleka nie sú základné otázky, ako je oblasť pôsobnosti a záruky pri odovzdávaní tretím krajinám. EDPS odporúča:

- súčasné rámcové rozhodnutie Rady by nemalo nadobudnúť účinnosť pred nadobudnutím účinnosti rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov,
- Rada by mala dôkladne prepojiť rokovania o tomto návrhu s rokovaniaми o rámcovom rozhodnutí Rady o ochrane osobných údajov. Ak by by rokovania o rámcovom rozhodnutí Rady o ochrane osobných údajov vylúčili pravidlá odovzdávania osobných údajov tretím krajinám z jeho oblasti pôsobnosti, podrobnejšie pravidlá odovzdávania osobných údajov tretím krajinám by sa mali ustanoviť v tomto návrhu.

57. EDPS odporúča zjednodušenie mechanizmu a stanovenie obmedzenej a presnejšej definície účelov iných ako trestné konanie, na ktoré sa môžu žiadať informácie, ako aj obmedzenie skupiny osôb, ktoré môžu žiadať o tieto informácie. Podľa názoru EDPS by iné osoby ako subjekt údajov mali mať právo zákonne žiadať o tieto informácie iba vo výnimočných prípadoch. Do návrhu by sa malo doplniť ustanovenie umožňujúce orgánom na ochranu údajov kontrolovať toto výnimočné používanie.

58. EDPS odporúča, aby sa v znení alebo v odôvodneniach návrhu vyjasnil pojem „vlastníctva“ a ustanovila povinnosť ústredného orgánu členského štátu, ktorého je odsúdená osoba štátnym príslušníkom, oznamovať aktualizácie/zrušenia ústredným orgánom tých iných členských štátov alebo tretích krajín, ktoré požiadali o informácie predtým, ako sa aktualizovali alebo zrušili.

59. EDPS žiada zákonodarcu Spoločenstva, aby odpovedal, prečo sa tento návrh nemôže obmedzovať na závažnejšie trestné činy, *okrem iného* s ohľadom na ohraničenia stanovené zásadou proporcionality.

60. EDPS víta dodatočné ustanovenia článkov 10 a 11 za predpokladu, že:
- článok 10 bude formulovaný tak, aby skutočne zabezpečil fungujúci jazykový režim,
 - článok 11 sa upraví tak, aby zahŕňal ustanovenie formátu v samotnom rámcovom rozhodnutí, ustanovoval technické špecifikácie komitologickým postupom v rámci jednoznačnej lehoty a zrušil prechodné obdobie na vykonávanie spoločného formátu členskými štátmi, alebo, ak by to nebolo technicky realizovateľné, znížil lehotu na jeden rok.
61. Ďalšie odporúčania EDPS sa týkajú:
- článku 3 ods. 2 – prečo by mal generálny sekretariát Rady informovať Eurojust o určení orgánov?
 - článku 6 ods. 2 – ústredný orgán miesta pobytu „predloží“, nie „môže predložiť“ žiadosť ústrednému orgánu iného členského štátu,
 - článku 9 – malo by sa doplniť ustanovenie, v ktorom sa podporuje aktívna spolupráca orgánov na ochranu údajov.

V Bruseli 29. mája 2006.

Peter HUSTINX
*Európsky dozorný úradník pre ochranu
údajov*
